

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

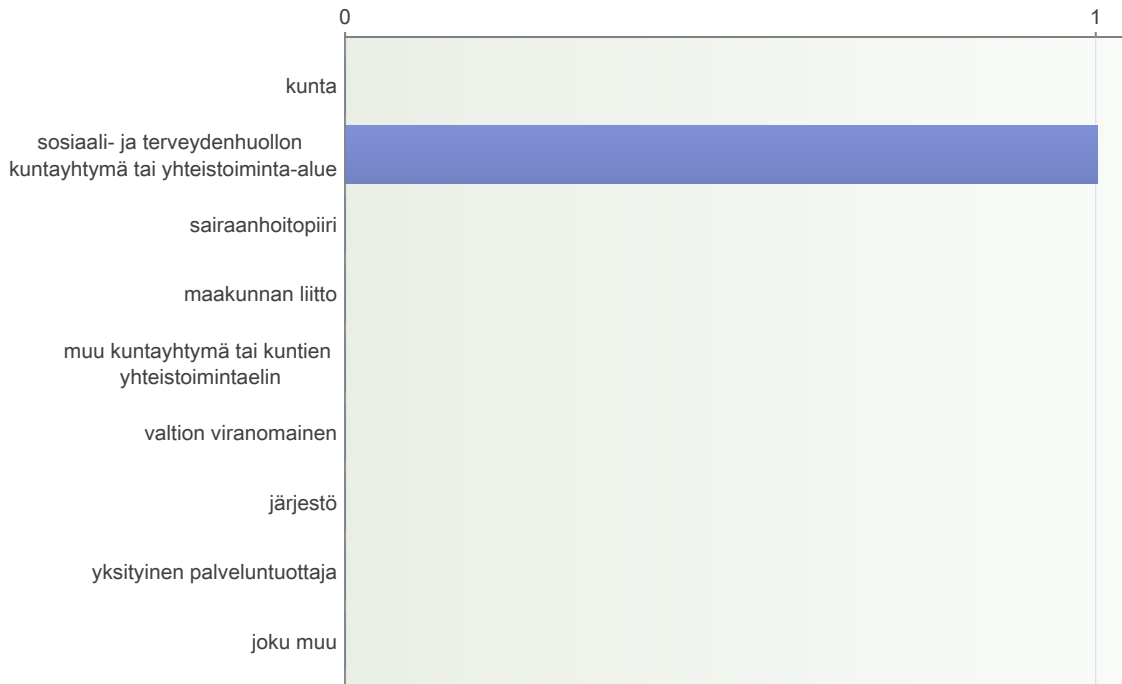
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin kuntayhtymä, KTO (kehitysvamma-alan tuki- ja osaamiskeskus	Irja Puhakka	Seija Aaltonen, seija.aaltonen@kto-vs.fi puh. 050 597 4980	7.12.2017	Hallitus

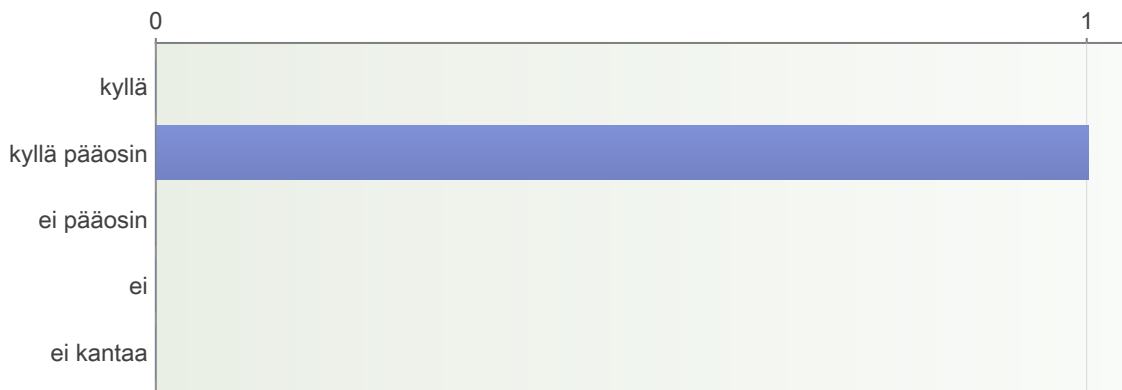
2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

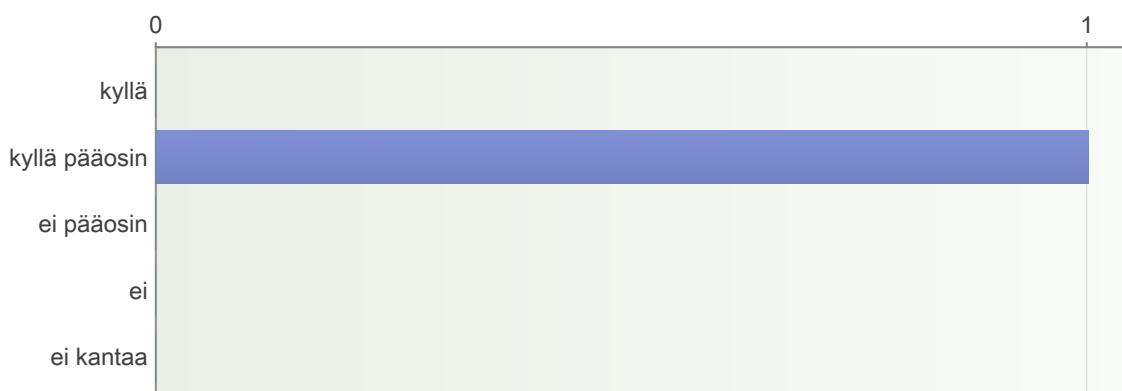
4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Riippuu toteuttamistavasta. Julkinen sektori ja yksityinen sektori pitää palveluntuottajana asettaa todellisuudessa yhdenvertaiseen asemaan. Maakunnalle pitää antaa päätösvaltaa, mutta toisaalta vaatia siltä riittävää osaamista.

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

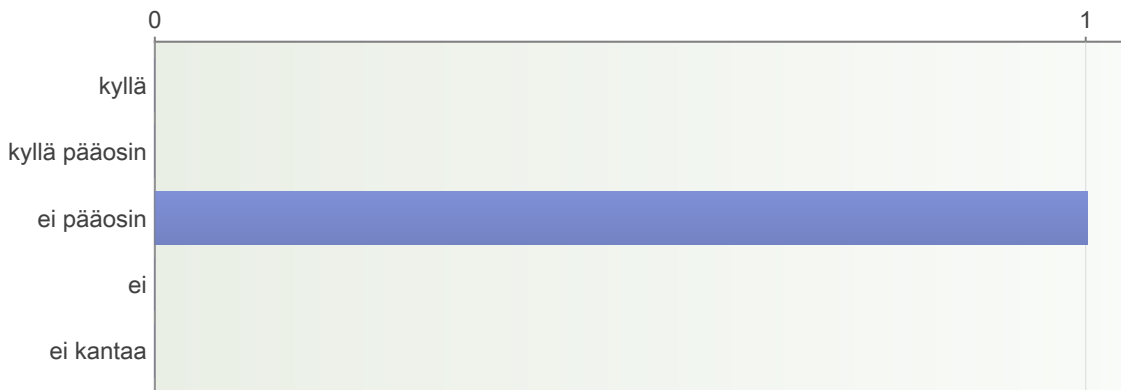
6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Vaikeasti vammaisten henkilöiden kohdalla tähän vaikuttaa merkittävästi tuetun päätöksenteon toimivuus (missä laissa tämä turvataan). Maakunnissa yksittäisen henkilön palvelut eivät ole enää riippuvaisia yksittäisten kuntien taloustilanteesta ja päätöksenteosta.

7. 3. Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

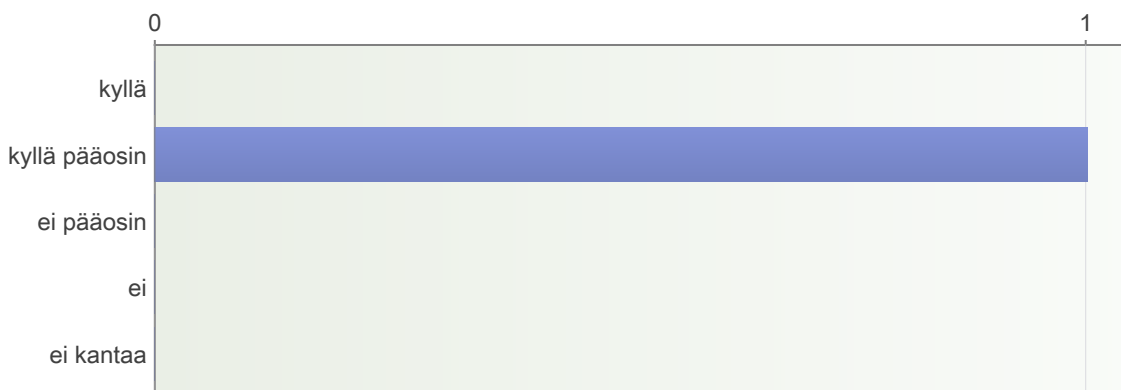
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Alueellinen vaihtelu palvelutarjonnassa.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1

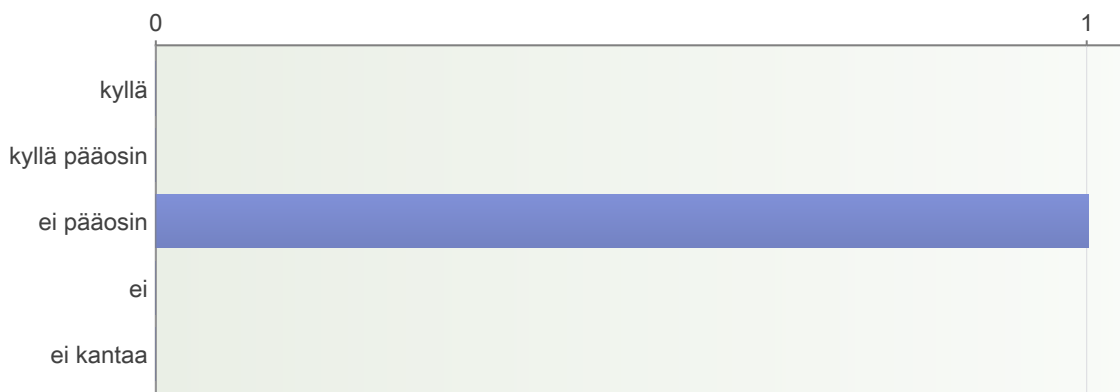
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan liikelaitoksessa tulee olla sekä järjestäjänä että tuottajapuolella moniammatillinen (lääketieteellinen, sosiaalinen ja kasvatuksellinen näkökulma) osaaminen, joka ottaa huomioon asiakkaan kaikki tarpeet.

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1

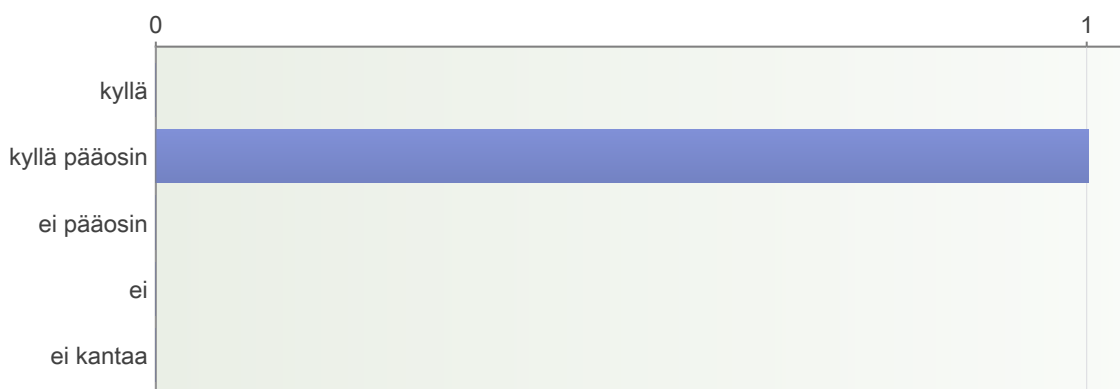
12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Substanssilakien ristiriidat voivat aiheuttaa palvelujen siiloutumista, jolloin todellista integraatiota ei tapahdu.

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

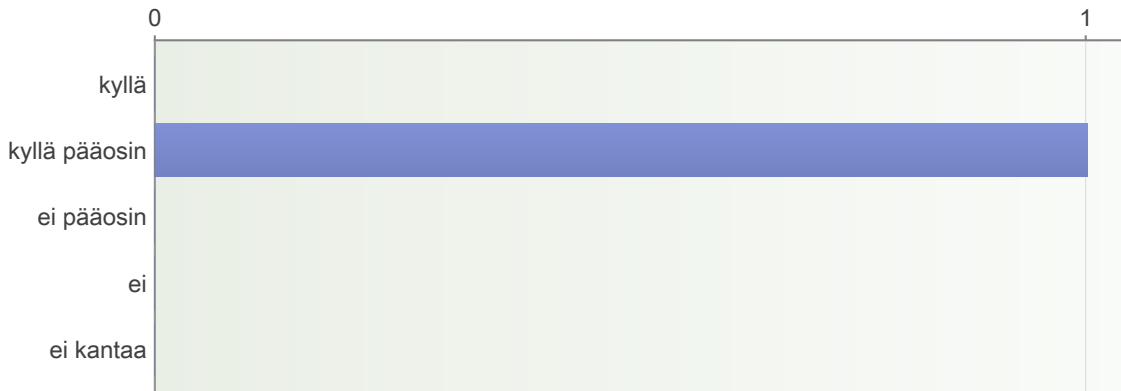

14. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1

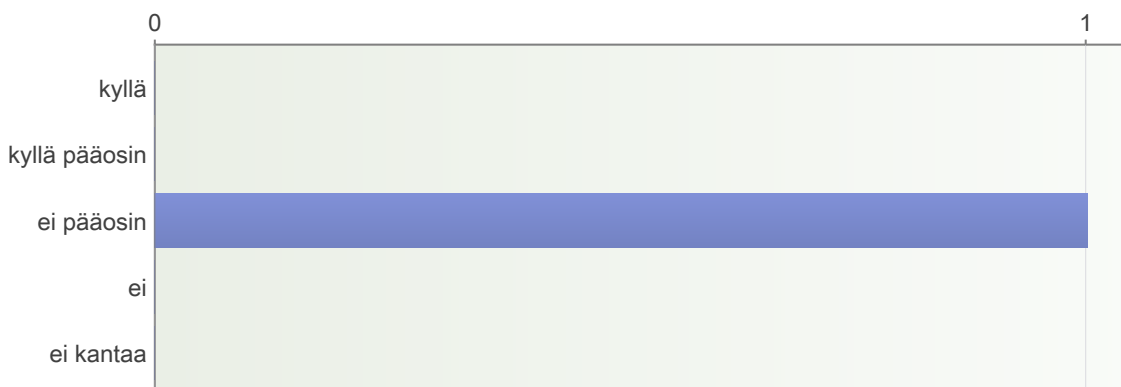
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tulee tapahtumaan substanssilakien antamissa rajoissa. Digitalisaation mahdollisuudet optimoitava.

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

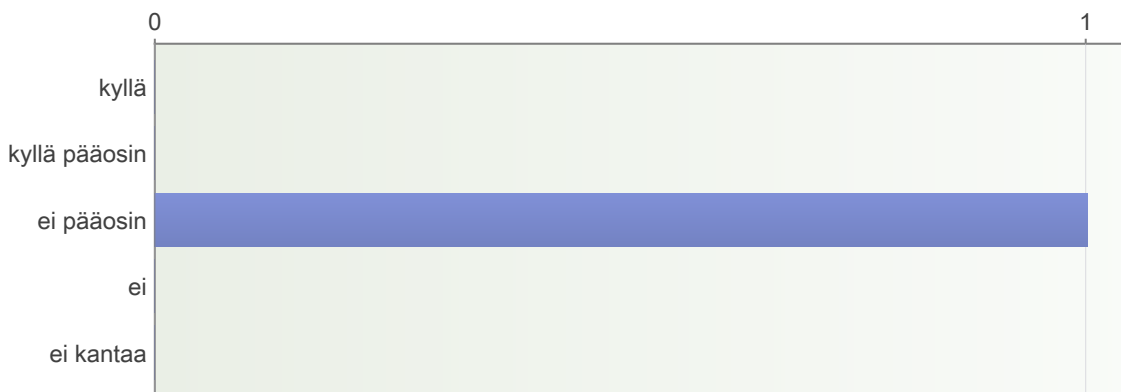
18. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uusien toimintatapojen juurruttaminen kestää vuosia, ja jos niissä onnistutaan, säästöjä hyvin todennäköisesti syntyy.

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvueluista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1

20. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Riippuu maakuntien päätöksenteosta, ei laista.
9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

22. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakasryhmämme kohdalla maakunnan liikelaitoksen merkitys on suurempi kuin sotekeskusten.

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

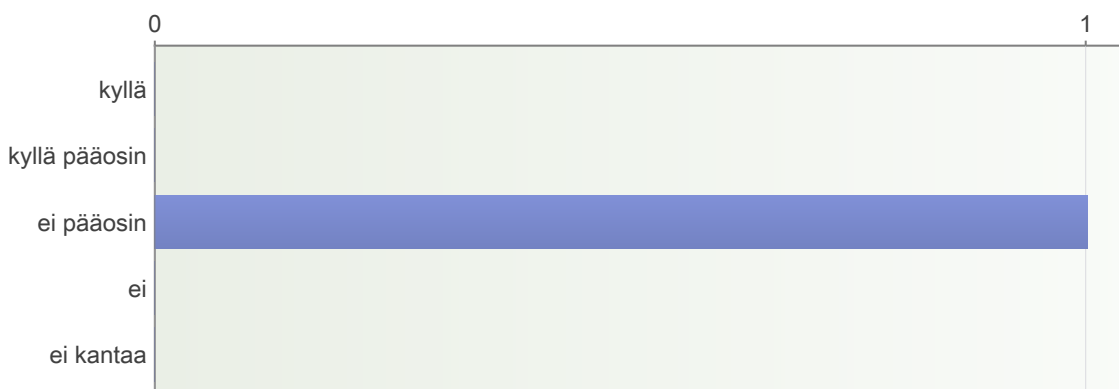
24. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Onko lakiluonnoksen 18 § sotekeskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

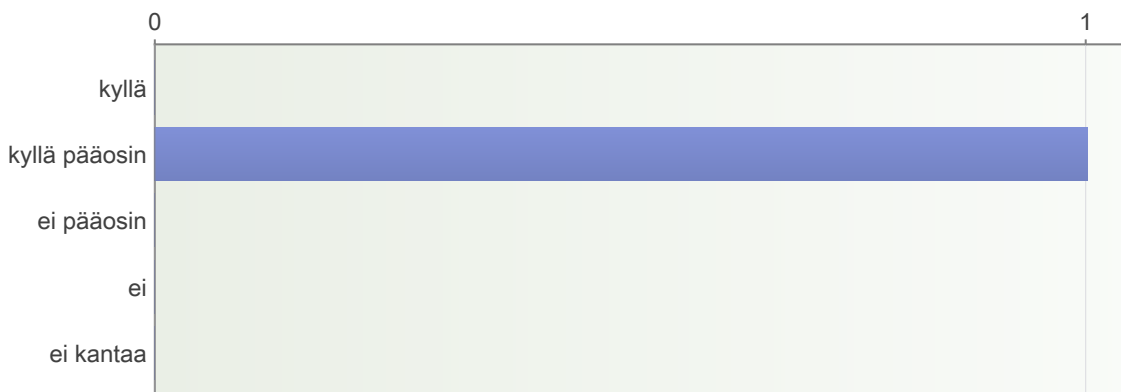
26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- Tarkempi erittely jää toimeenpanon varaan.

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

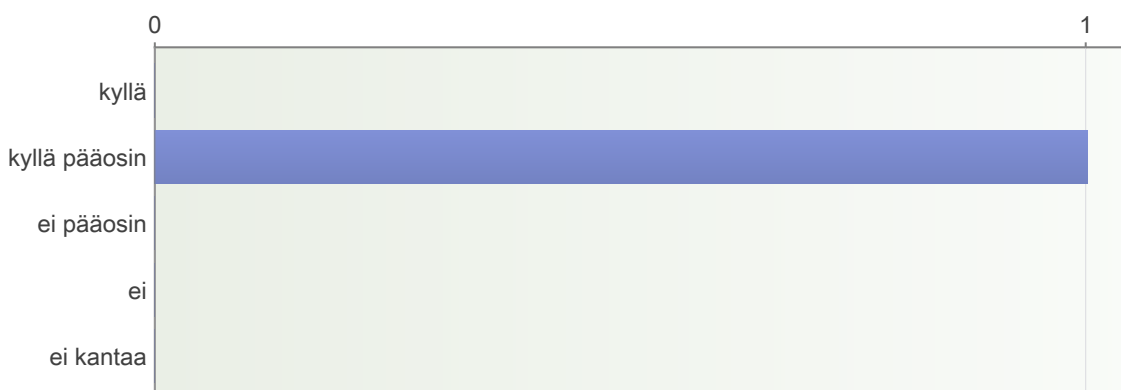

28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1

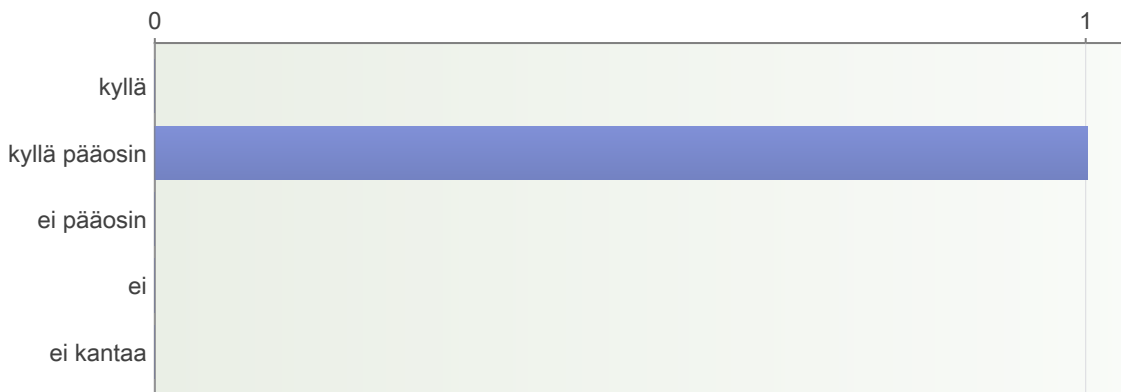
30. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Mikäli liikelaitoksen moniammatillisen työryhmän jalkautuminen sotekeskuksiin onnistuu. Haaste, koska sotekeskuksiin tulee kahden organisaation väkeä.

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1

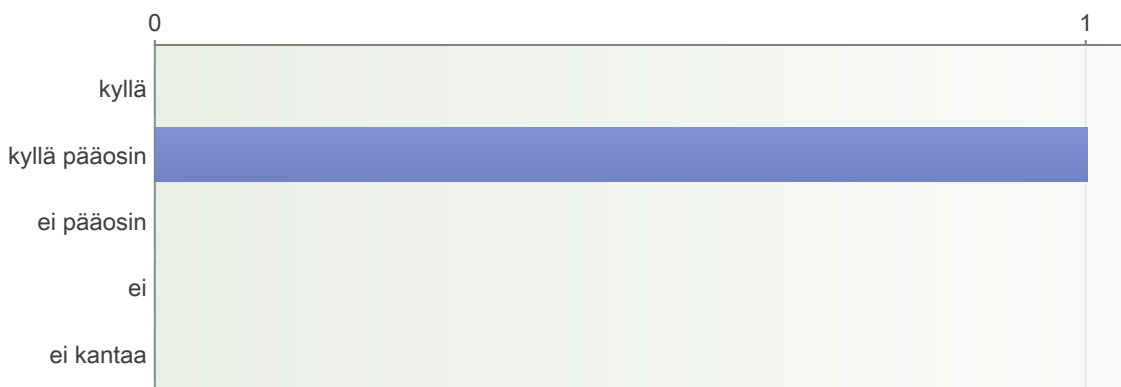

32. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1

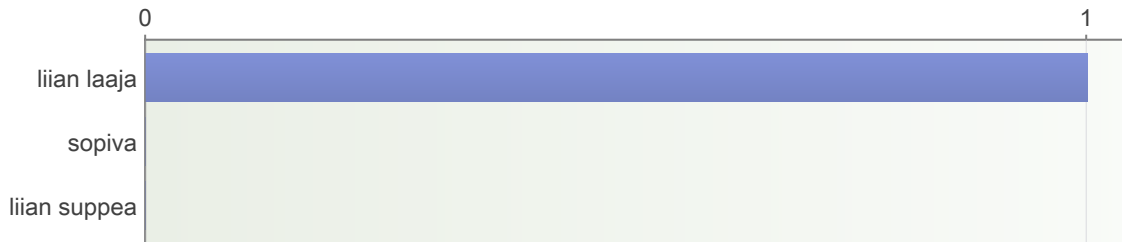

34. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

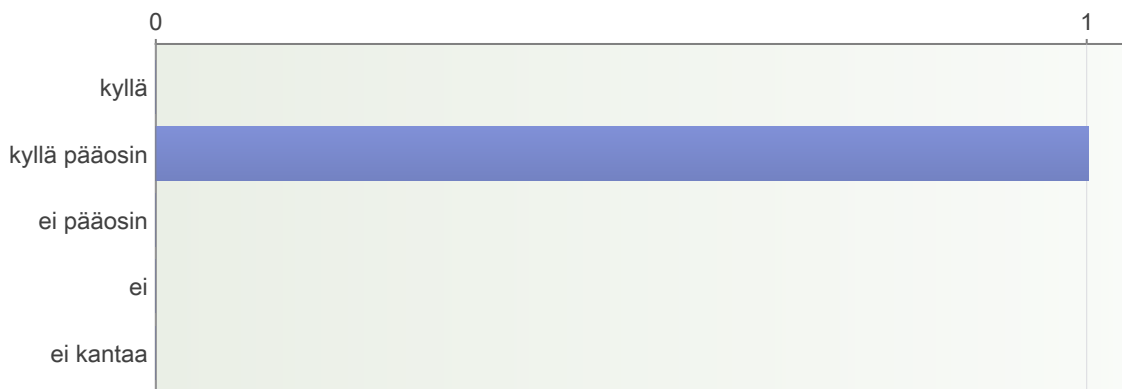
36. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Vaativimpien palvelujen tulisi jäädä asiakassetelin ulkopuolelle. Muutoin syntyy taloudellinen riski. Lisäksi ristiriita suhteessa itsemääräämisoikeuslainsäädäntöön (IMO-laki). Ristiriidat myös suhteessa TEOS lainsäädännön ja kuntouttavan työtoiminnan lainsäädännön valmisteluun. Riski väliinputoajien joukkoon.

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaajien määrä: 1

38. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

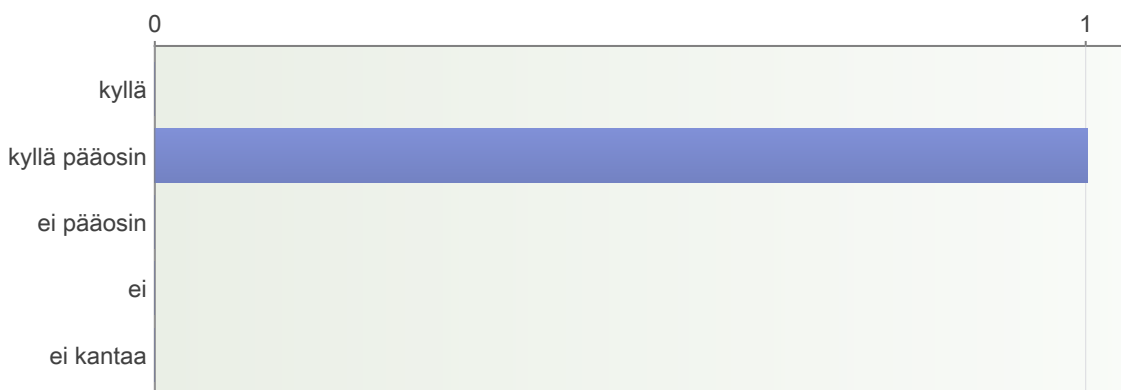

40. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

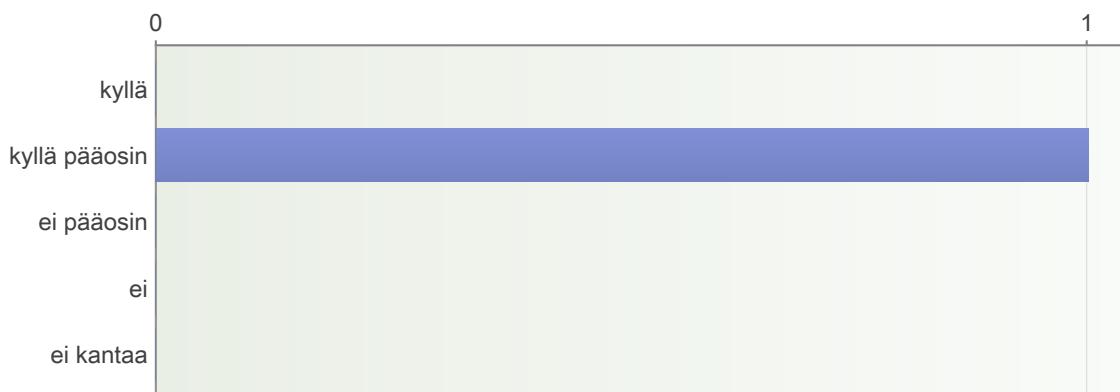

42. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

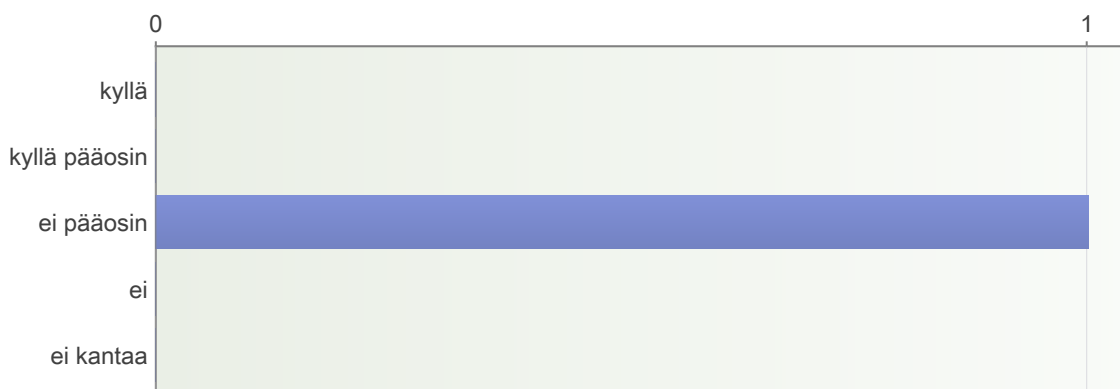

44. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

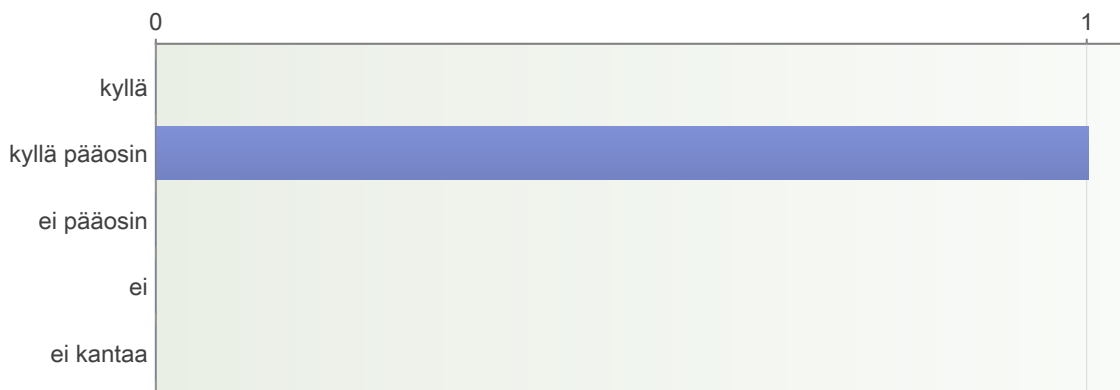
46. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Henkilökohtaisella budjetilla on pystyttävä valitsemaan myös julkinen palveluntuottaja. Muuten valinnanvapauden perusprinsiippi eli asiakkaan oikeus valita julkinen, yksityinen tai kolmannen sektorin palveluntuottaja ei toteudu tai kyseessä on todellisuudessa pakkoyhtiöittäminen tai asiakkaan pakkomuutto omasta kodistaan (esim. vaikeasti kehitysvammaiset tai autistiset henkilöt). Henkilökohtaisen budjetoinnin käyttöönotto olisi perusteltua jaksottaa pidemmälle aikavälille, jotta pilotoinneista saatuja hyötyjä voitaisiin hyödyntää.

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1

48. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

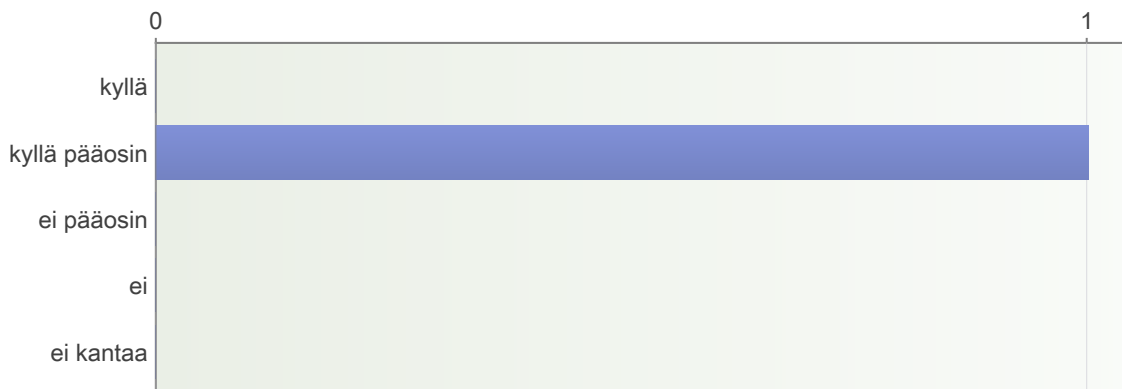
50. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Ristiriita: miten 37 § 2 mom. mainittu ja 39 § 2 mom. mainittu työryhmä; onko kyseessä sama vai eri työryhmä? Miten maakunnan liikelaitoksen työryhmä soveltuu suoravalinnan tuottajan palvelussuhteessa olevaan henkilöstöön?

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1

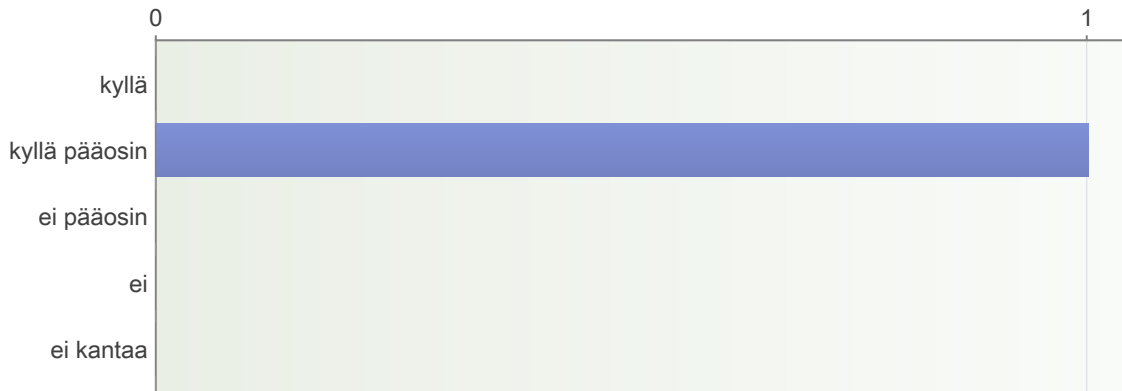

52. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

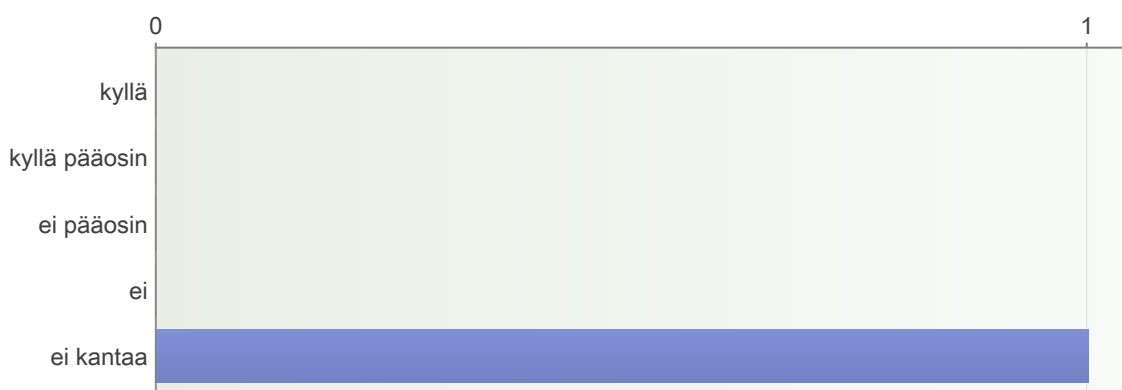
54. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- 8 luvun 46 § mom 2: Miksi tarkastusta ei saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa?

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

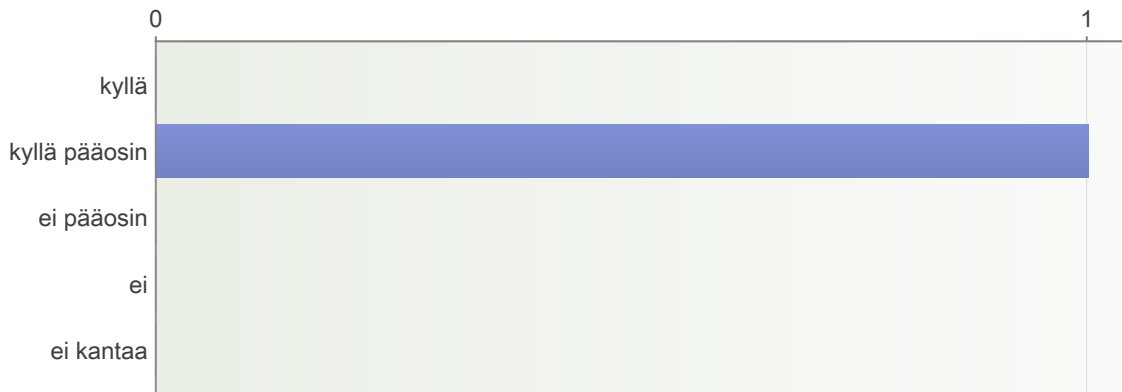
56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1

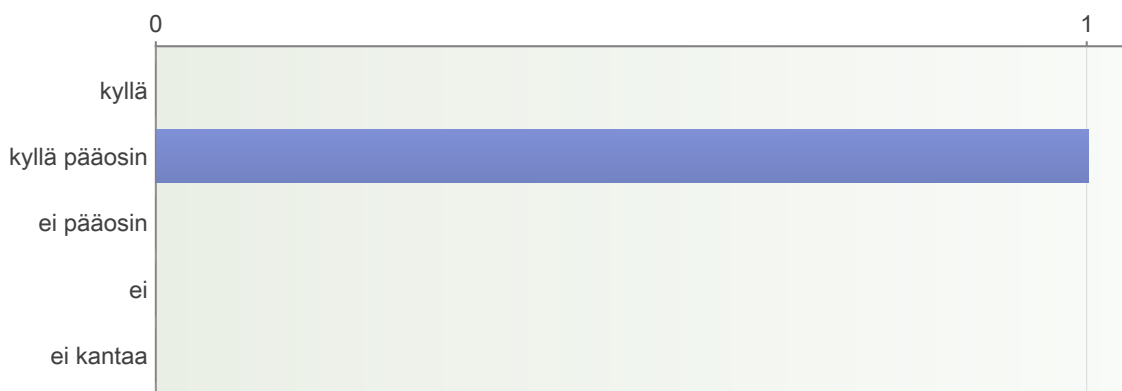

58. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

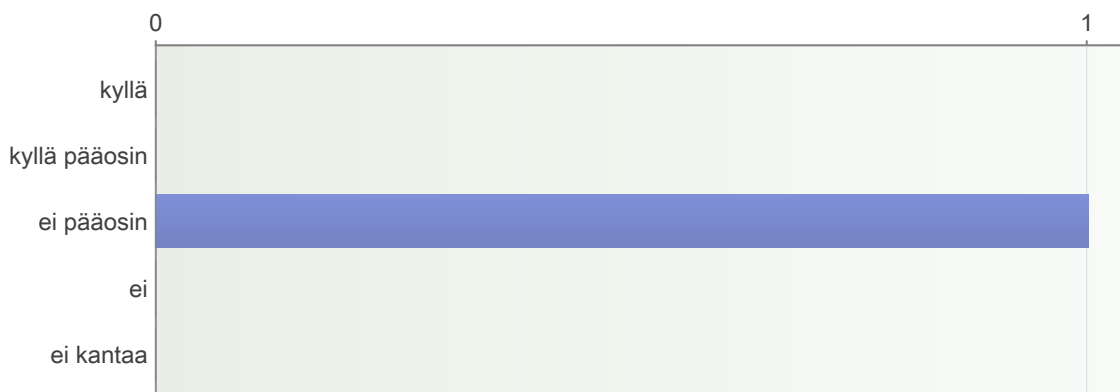

60. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

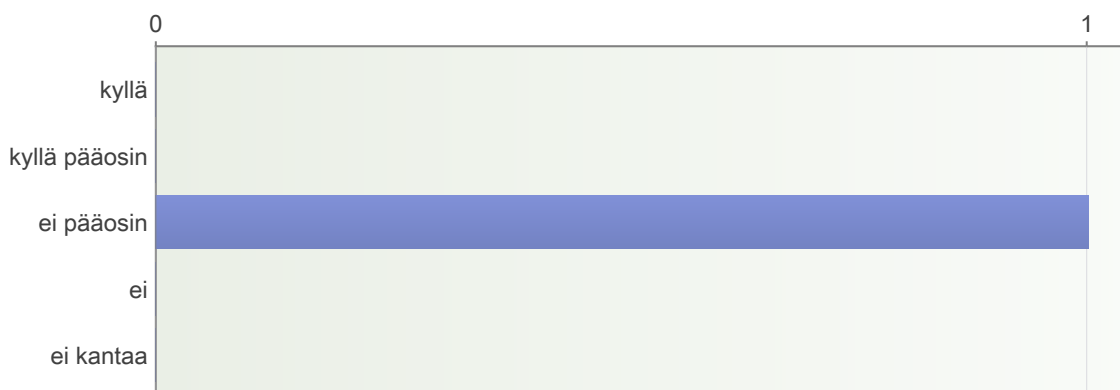

62. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

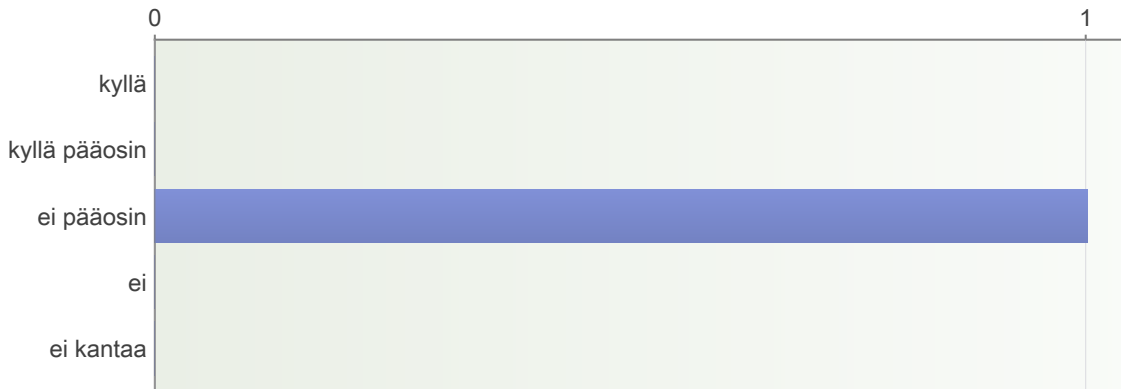
64. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asteittaista toimeenpanoa, jotta saadaan kokemuksia. Entä miten nykyiset palvelusetelit?

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

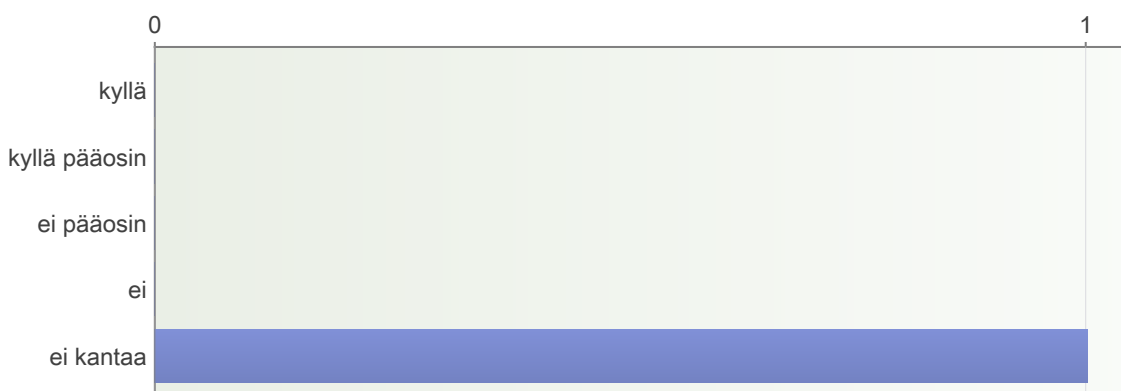
66. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- IT-järjestelmät tuovat haasteen.

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

68. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalouden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

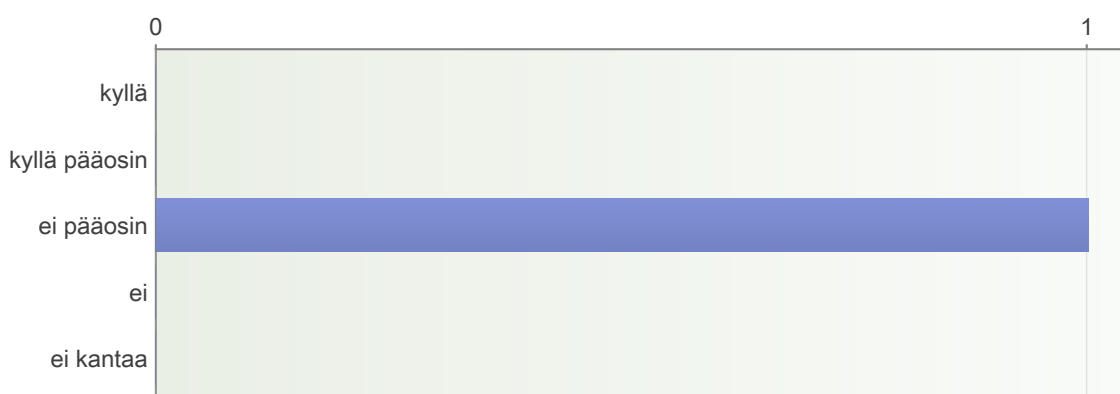

70. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1

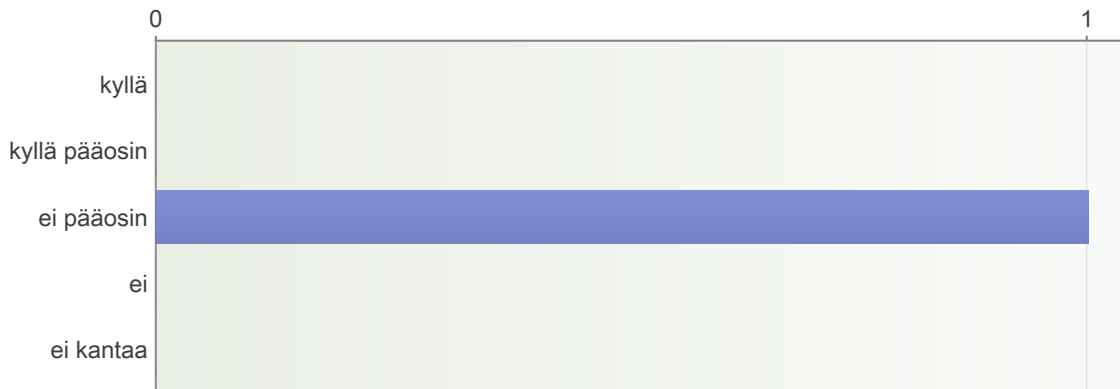
72. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos suosii suuria palvelujen tuottajia; pienille palveluntuottajille jää alihankkijan asema.

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Riskienhallinnan näkökulma puuttuu.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Jos pystymme toimimaan joko omana liikelaitoksena tai tulosityksikkönä, asemamme pysyy yhtä vankkana kuin nytkin. Jos meidät liitetään esim. sairaalapalveluihin, sosiaalihuollon näkökulma ja sitä kautta vahva ammatillinen osaaminen häviää. Asumispalveluiden säilyttäminen yhdessä tuki- ja osaamiskeskuksen palvelujen kanssa takaa erityisesti paljon erityisosaamista tarvitseville asiakkaille saumattoman palveluketjun. Asumispalvelut voidaan yhtiöittää KTO:n oman liikelaitoksen palveluiksi. Nyt jo KTO myy erityisasiantuntijapalveluita mm. järjestöille. Maakuntarajat Varsinais-Suomessa ovat selvät KTO:n osalta.

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Vastaajien määrä: 1

- 1 §

Lakia ei tulisi soveltaa, jos asiakkaat tarvitsevat monialaista apua ja tukea. Ruotsin hallituksen vuonna 2016 tilaamassa selvityksessä on todettu, että etenkin monisairailta ja muilla monimutkaista hoitoa tarvitsevilla on valinnanvapausuudistuksen jälkeen ollut entistä haastavampaa saada kokonaisvaltaista hoitoa.

2 §

Kohdasta 3 puuttuu viittaus kehitysvammalakiin (519/1977).

Kohdassa 11 viitataan siihen, että henkilökohtaiden budjetti perustuu palvelujen kustannuksiin. Lähtökohtana ei tulisi olla euromääräinen henkilökohtainen budjetti, koska se voi tuottaa yli- tai alilaatua, joka ei vastaa asiakkaan palvelutarpeita. Kustannukset eivät voi olla vielä selvillä palvelutarpeen arvioinnin jälkeen, koska ne vaihtelevat palveluvalikoiman osalta ja palveluntuottajien kesken.

3 §

Asiakasmaksun käsite ei ole riittävän selkeä. Ovatko esimerkiksi ateria- ja ylläpitomaksut asiakasmaksuja vai voiko palvelun tuottaja periä ne erikseen? Ainakin tähän saakka on ollut käytäntönä, että ateria- ja ylläpitomaksut hinnoitellaan omakustannusperusteisesti, joten niiden hinnat vaihtelevat merkittävästikin organisaatioittain. Pykälässä on lähdetty siitä, että maakunta perii asiakkaalta tämän lain perusteella saamistaan palveluista määräytyvät asiakasmaksut. Tämä edellyttää eri palveluntuottajien ja maakuntien tietojärjestelmiltä yhteentoimivuutta ja reaaliaikaista tietojen siirtoa, jotta asiakasmaksujen laskutus ei ala laahaamaan jäljessä, mikä voi jopa aiheuttaa asiakkaille maksuvaikeuksia. Tämä myös estää käteis- ja korttimaksut asiakasmaksujen osalta, mikä ei tunnu perustellulta.